

קוד
וולונטרי

הגברת תרבות הבטיחות הארגונית

תוכן עניינים

02	1 מבוא
04	2 כללי
05	3 תהליכי ניהול
10	4 תרבות הבטיחות
12	5 שיתוף ומעורבות עובדים בהגברת הבטיחות
14	6 אירועי בטיחות

1 | מבוא

נושא הבטיחות תופס מקום בולט בשיח הציבורי והניהולי בשנים האחרונות במאמץ להגביר את רמת הבטיחות ולצמצם את מספר הנפגעים מתאונות העבודה. מסמך זה משתלב במאמץ הרחב ומתמקד בחברות בניה ותעשייה. על פי התפיסה המנחה של אימוץ סטנדרטים "מעבר לדרישות החוק" ושיתוף בפעולות, תהליכים וכלים מתקדמים אשר קיימים בשטח, הקוד מתמקד בנושאים כגון תרבות בטיחות, תהליכי ניהול בטיחות, שיתוף ומעורבות עובדים, הדרכות וכו'. בכל אחד מנושאים אלו, מוצעים תהליכים אשר עשויים לתרום להעלאת רמת הבטיחות.

הקוד הוולונטרי פותח במסגרת מהלך משותף של ארגון מעלה וקרן מנוף של קרנות הביטוח הלאומי, תוך היועצות נרחבת עם מנהלי בטיחות מובילים במגוון חברות שהתראיינו למעלה VOD, מומחים ויועצים בתחום, ארגוני גג וארגוני חברה אזרחית.

בדירוג מעלה ESG לשנת 2021 פרק הבטיחות הופיע לראשונה כפרק בהרצה, ללא ניקוד, במטרה לתקף את הנושאים והפעולות הנכללים בו באופן אשר גם יסייע בבניית מתווה הניקוד בשנים הבאות.

תודתנו נתונה לחברי הוועדה אשר סייעו בגיבוש הפרק ולכל מי ששיתף בידע, העיר ותרום במהלך העבודה.

חברי הוועדה

יו"ר - עו"ד ארנה לין

שגב קיים | מנהל קרן מנוף של קרנות הביטוח הלאומי

ד"ר מיקי וינלקר | מנכ"ל המוסד לבריאות וגרות

שי בירן | מנכ"ל הקרן לפיתוח ועידוד ענף הבניה

יובל נחמני | עוזר מקצועי מנכ"ל, סולל בונה

דניאל ברססט | מטה הבטיחות התאחדות בוני הארץ

מיכל וקסמן חילי | ראש אגף עבודה ומשאבי אנוש, התאחדות התעשיינים

ארז מימון | מנהל מחלקת ביקורת בטיחות ובריאות תעסוקתית, פאהן קנה

ד"ר נילי בורוכוב גרינברג | בריאות תעסוקתית-סביבתית

עו"ד אדר גרייבסקי | מרכזת תחום בטיחות, קו לעובד

דורון סלע | מהנדס בטיחות ראשי, רפאל

• הערה: כל האמור בקוד זה בלשון זכר או בלשון נקבה חל על כולם, ללא יוצאים מן הכלל

2 | כללי

מפרט זה (להלן: "הקוד") בא להוסיף על האמור בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד - 1954 (להלן: "החוק") והתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו - 1996 וארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן: "התקנות") ולא לגרוע מהם ו/או מכל דין.

מבלי לגרוע מההוראה שלעיל, יודגש, כי סעיפים המסומנים בסימן הם הוראות החוק והתקנות ועל כל מעסיק לקיימם, ללא קשר לקוד זה.

3 | תהליכי ניהול

3.1 המעסיק יקבע מדיניות בטיחות כוללת, אשר תאושר ע"י הנהלת החברה ו/או הדירקטוריון.

3.2 מדיניות הבטיחות תעודכן אחת לשנתיים, בראי מצב הבטיחות בחברה והרלוונטיות לפעילות העסקית.

3.3 יוגדר בעל תפקיד ייעודי, האחראי לניהול נושאי הבטיחות בחברה (להלן "האחראי")

3.4 הגדרת הכפיפות של האחראי לגורם רלוונטי בחברה כגון:

3.4.1 מנכ"לית החברה

3.4.2 חברת הנהלה בכירה

3.4.3 מנהלת אחרת בארגון

3.4.4 חברת דירקטוריון

ע"פ תשובות החברות בדיוג מעלה ESG לשנת 2022	למי כפוף/מדווח מנהל/ממונה הבטיחות והגהות?
7%	מנכ"לית החברה
60%	חברת הנהלה בכירה
10%	מנהלת אחרת בארגון
3%	חברת דירקטוריון

"אני כפוף למנכ"ל רפאל, ואני חבר הנהלת רפאל, וזו לא רק אמירה, אלא תפיסת עולם ההולכת כחוט השני לכל הרמות... מהנדסי הבטיחות כפופים למנהלים כי המנהלים אחראים לבטיחות... אני המנחה המקצועי שלהם"

דורון סלע,
מהנדס הבטיחות
הראשי ברפאל

3.5 יש להגדיר פעולות ותחומי אחריות לכלל מנהלי היחידות והאתרים ולחברי הנהלת החברה.

3.6 המעסיק יקים מערכת ניהול ליישום מדיניות הבטיחות של החברה.

3.7 המעסיק יאכוף באופן פרואקטיבי את מדיניות הבטיחות של החברה, ע"פ ניתוחים של מערכת הניהול.

<p>איציק עייש, מהנדס אגף הבטיחות בנתיבי ישראל</p>	<p>"האפליקציה שאיפיינו שידרגה לנו את כל תרבות הבטיחות, לפני האפליקציה לקח לנו 24-48 שעות להגיב. כיום, זמן התגובה ירד ל... עזירת העבודה וטיפול בליקוי הם מידיים. יש גם מסך מנהל שנותן בכל זמן נתון את המצב הבטיחותי של כל פרוייקט בארץ"</p>
---	--

3.8 קיימת חשיבות רמה באימוץ תקנים וולונטרים בפעילות הבטיחות השוטפת, כגון:

3.8.1 ת"י ISO 45001 (או תקנים מוקדמים יותר)

3.8.2 מערכת פנימית של החברה

3.8.3 מדיניות מטה גלובאלית

ע"פ תשובות החברות בדירוג מעלה ESG לשנת 2022	אילו תקנים וולונטריים אימצה החברה?
68%	ת"י ISO 45001 (או תקנים מוקדמים יותר)
32%	מערכת פנימית של החברה/מדיניות גלובאלית

3.9 נדרש לבצע ניהול סיכונים בכל פעילויות החברה, ובפרט לגבי אזורי ותחומי סיכון.

3.10 ניהול הסיכונים יעבור עדכון ותיקוף מעת לעת, כגון:

3.10.1 באופן שוטף/ מדיי שנה

3.10.1 מדיי שלוש שנים לפחות

ע"פ תשובות החברות בדירוג מעלה ESG לשנת 2022	באיזו תדירות ניהול הסיכונים עובר עדכון/תיקוף
86%	באופן שוטף/ מדיי שנה
14%	מדיי שלוש שנים לפחות

3.11 ניהול הסיכונים יכלול היועצות עם עובדי החברה, עם קבלני המשנה והספקים הרלוונטים לסיכונים ולאתרי הפעילות השונים.

"קבענו פרופיל סיכון לכל פרוייקט לפי מאפייניו: נמצא באתר פעיל, בסמיכות לאתר פעיל וכו'... ע"פ פרופיל הסיכון מתאימים את עומק הבקרה ורמת הפיקוח שלנו"

אורן גז,
מנהל מחלקת הנדסת
בטיחות וגהות בכללית

3.12 בכל פתיחת יחידות/אתרים/תהליכי ייצור/רכישת חומרים/כלים/ציוד חדשים, יש לבצע ניהול סיכוני בטיחות כחלק מובנה מהתהליך.

3.13 בכל שנה, יש להגדיר תקציב בטיחות ייעודי, כגון:

3.13.1 כאחוז מסויים ממחזור הפעילות

3.13.2 סכום שנקבע ללא קשר לפעילות החברה

3.13.3 הגדרת תקציב כחלק מכל פרוייקט חדש בחברה

3.13.4 סכום שהוגדר לטובת סגירת פערים ולקויים, והפחתת סיכונים בסביבת העבודה

3.14 כחלק מקביעת ו/או עדכון יעדי הבטיחות, יש לקבוע יעדי בטיחות פרואקטיביים לגורמים הרלוונטיים, כגון:

3.13.1 קביעת יעדי בטיחות למנהלי החברה

3.13.2 קביעת יעדי בטיחות לקבלני המשנה/ספקים שעובדים באתרי החברה

3.13.3 קביעת יעדי בטיחות לעובדי החברה

3.13.4 קביעת יעדי ליחידות/אתרי החברה השונים

”החלטות ניהוליות אצלינו מתקבלות על סמך מדדים פרואקטיביים, כגון רמת הדיווח וסקר אקלים בטיחותי... ואנו נעשה שיפורים היכן שצריך, הם ה LEADING INDICATORS שמובילים להחלטות ניהוליות”

צפירת פרקר,
סמנכ”לית בטיחות ואיכות סביבה באלביט מערכות

3.15 כחלק ממדיניות הבטיחות של החברה, יש לוודא שימוש במערכת אכיפה פנימית המבוקרת ע”י הנהלת החברה/הדירקטוריון.

3.16 כחלק ממדיניות הבטיחות בחברה, יש לייצר תיעוד ורישום של ביצוע תחקירים וטיפול במפגעים/מוקדי סיכון בטיחותיים.

3.16.1 מצ”ב טבלה לדוגמה

2022	2021	2020	2019	
				מספר תחקירים שהתבצעו
				מספר מפגעים בטיחותיים ומוקדי סיכון אשר טופלו בעקבות התחקירים
				מספר גורמי סיכון/מחוללי מחלות בסביבת העבודה אשר טופלו בעקבות תחקירים

3.17 חבילות תגמול למנהלים ותמריצים לעובדים, לקבלנים ולספקי המשנה - נדרש להכניס רכיבי עמידה ביעדי בטיחות ולקידום פעילות המעודדת בטיחות.

”העובדים מקבלים הוקרה על פעילות בטיחות, מקבלים פרס ועושים להם כבוד יחד עם מנהל אינטל, מנהלי החברות הקבלניות והמשפחה”

דן דורון,
סגן נשיא עולמי
לבינוי באינטל

3.18 **חברות בנייה בלבד** - על החברה לקחת חלק במסגרת תכנית ”כוכבי הבטיחות של התאחדות בנוי הארץ”.

4 | תרבות הבטיחות

4.1 על החברה להגדיר תכנית הדרכה שנתית/תקופתית לנושאי הבטיחות בחברה, המתייחסת לניהול. הסיכונים בחברה, למדיניות הבטיחות ואשר כוללת את כלל עובדי החברה הרלוונטיים וכלל עובדי קבלני המשנה/ספקים הרלוונטיים.

4.2 יש לבצע מעקב על מספר שעות ההדרכה המבוצעות לעובדי החברה, לקבלני המשנה וספקי החברה הרלוונטיים.

4.3 בהמשך לסעיף 4.2, יש לבצע מעקב גם על אופי העברת ההדרכות, כגון:

4.3.1 ימי הדרכה מרוכזים

4.3.2 למידה והדרכה עצמית על ידי אפליקציות/סרטונים/לומדות/חבורות ועוד

4.3.3 חניכה והדרכה בשטח על ידי קולגה/חבר לעבודה

4.3.4 חניכה והדרכה בשטח על ידי מנהל אתר ו/או מנהל עבודה

4.3.5 פעילויות הדרכה באתר/יחידה (כדוגמת ניידת בטיחות)

4.3.6 הדרכה עובד חדש/תפקיד חדש (מסך העובדים הרלוונטיים)

”מכללת נתיבים מעבירה קורסים רבים בנושא בטיחות בעבודה ובתנועה, לאחר שקיבלנו הכרה ממנהל הבטיחות במשרד העבודה, אנו מכשירים ומסמיכים את כל מי שמבקש, בתנאי שעומדים בסף הקבלה”

איציק עייט,
מנהל אגף
בטיחות בנתיבי
ישראל

*בשנת 2009 הקימה חברת נתיבי ישראל את מכללת נתיבים. המכללה מהווה עבור ספקי החברה, העובדים ונותני השירות, פלטפורמת למידה מקצועית חוץ אקדמית, מכללת נתיבים פועלת בשיתוף עם הקריה האקדמית אונו.

4.4 ההדרכות נדרשות להיות מונגשות בהתאם לשפות ומאפייני העובדים, קבלני המשנה והספקים הרלוונטים.

4.5 בהמשך לסעיף 4.4, נדרש לקחת בחשבון גם מאפיינים אחרים, פרט לשפה, כגון: גיל, רקע, וותק וכו'.

4.6 ההנהלה הבכירה בארגון (מנכ"לים / סמנכ"לים ראשי חטיבות וכו') נדרשים לעבור הדרכת עובד חדש בעת קליטתם לתפקיד.

4.7 כחלק מתכנית הבטיחות, נדרש לייצר הדרכה מותאמת לאור הסיכונים של עובד עם מוגבלות בלתי נראית (נפשי, שכלית/התפתחותית/אוטיזם וכו').

4.8 בעת קליטת עובדים חדשים, על החברה ליידע את העובדים, בכתב, בדבר הסיכונים במקום העבודה בשפה המובנת להם.

4.9 יש לייצר תהליך חניכה והדרכה לעובדים החדשים, שבסופו מבוצע מבדק ידע המאשר את כשירותו לעבודה למול הסיכונים.

4.10 על כל עובד ומנהל לעבור הדרכה בדבר אירועי "כמעט ונפגע".

4.11 כחלק משיפור תרבות הבטיחות, יש לבחון שימוש ובחינה של טכנולוגיות להעלאת רמת הבטיחות בחברה.

"דיווח על "כמעט ונפגע" ולמידה מאירועים אלו, מבטיחה לנו שהתאונות הגדולות והפציעות החמורות, לא יקרו"

דנה גרופר,
מנהלת EHS של מפעל
אינטל בקריית גת

"הנהלת החברה הכתיבה יעד שמעודד את הדיווח של אירועי "כמעט ונפגע"... המפעל מחויב לטפל באירוע כאילו התאונה קרתה"

דורון סלע,
מהנדס הבטיחות הראשי
ברפאל

5 | שיתוף ומעורבות עובדים בהגברת הבטיחות

5.1 בעת הכנת/עדכון מסמך הבטיחות של החברה, יש לשתף את עובדי החברה בהליך באופן מובנה ושיטתי.

5.2 נדרש לייצר מעורבות עובדים בוועדות בטיחות באופן מובנה או כאד-הוק.

5.3 על החברה להפעיל "קו חם" (או מנגנון מקביל אחר) להתראות בטיחות לעובדי החברה, לקבלני המשנה ולספקי החברה.

5.4 בהמשך לסעיף 5.3, על המנגנון להיות מוגש במגוון שפות, בהתאם למאפייני העובדים, קבלני המשנה והספקים הרלוונטיים.

5.5 על החברה לבצע סקר/בדיקה שנתי, אשר בודק את עמדות העובדים, הספקים וקבלני המשנה ביחס להיבטי הבטיחות וההקפדה על הבטיחות בהתנהלות החברה, כגון:

5.5.1 תפיסות העובדים ביחס לרמת הבטיחות בחברה

5.5.2 תפיסות העובדים ביחס לרמת הבטיחות באתר/יחידת העובד

5.5.3 דוגמא אישית של מנהלים

5.5.4 תרבות המעודדת ומאפשרת להעיר ולהתריע על סיכוני בטיחות

5.5.5 רמת ההדרכה על בטיחות

5.5.6 איזון בין השגת יעדים תפעוליים ועסקיים לבין הקפדה על בטיחות

5.5.7 רמת ציוד מיגון אישי ואביזרים נוספים לשמירה על בטיחות שמספק מקום העבודה

5.5.8 מקום העבודה מספק ציוד בתדירות הנדרשת ע"פ הוראות היצרן או בלאי טבעי

5.5.9 רמת המודעות האישית לגבי הסיכונים הבטיחותיים

”יש לנו תקשור שבועי בנושא בטיחות שמופץ למייל אחת לשבוע בנושאים שונים, כדי לתת לאנשים רגע להסתכל על בטיחות בעיניים אחרות ולהבין את החשיבות של הנושא”

אוהד אדוריאן,
מנהל EHS באתר
טבע בכפר סבא

”אנחנו מריצים סקר (המבוסס על מחקר אקדמאי) בקרב כל העובדים שלנו, הכולל 22 שאלות, וכל עובד נשאל ברמה האישית שלו, מה הוא מרגיש מבחינת האקלים הבטיחותי שלו, עד כמה הוא מרגיש בטוח וחופשי לדווח למנהל שלו על אירוע בטיחותי שקרה ועד כמה שיח בטיחותי הוא חלק אינטגרלי מהיום יום שלהם”

צפריית פרקר,
סמנכ”לית
בטיחות ואיכות
סביבה באלביט
מערכות

6 | אירועי בטיחות

6.1 נדרש לייצר דיווח על כלל אירועי הבטיחות בכל דרגות החומרה.

6.1.1 רצ"ב טבלת תאונות עבודה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019	
				מספר תאונות
				מספר אתרים / מכונות / יחידות שהושבתו בעקבות תאונות עבודה

6.1.2 רצ"ב טבלת מחלות הנגרמות כתוצאה מסביבת העבודה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019	
				מספר מקרים שנתגלו
				מספר אתרים / מכונות / יחידות שהושבתו בעקבות מחלות העבודה

6.2 יש לייצר דיווח על מספר העובדים, הקבלנים וספקי המשנה שנפגעו (בכל דרגות החומרה) בעקבות אירועים אלו.

6.2.1 רצ"ב טבלה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019	
				מספר נפגעים
				מספר פצועים קשה
				מספר הרוגים

6.3 יש לייצר דיווח על מספר ימי ההיעדרויות בעקבות תאונות עבודה.

6.3.1 רצ"ב טבלה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019

6.4 נדרש לייצר רישום של כמות צווי הבטיחות ושל כמות החקירות הפליליות על חדש לעבירות בטיחות.

6.4.1 רצ"ב טבלה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019	
				צווי בטיחות
				חקירות פליליות

6.5 אירועי "כמעט נפגע"

6.6 יש לבצע תחקור עבור כל אירוע "כמעט נפגע"

6.6.1 דוגמאות לגורמים פעילים כחלק מצוות התחקור:

6.6.1.1 מנהלי בטיחות בדרגים שונים

6.6.1.2 וועדת בטיחות משותפת להנהלה ועובדי החברה

6.6.1.3 עובדים שהיו מעורבים באירוע / אירוע ה"כמעט נפגע"

6.6.1.4 וועדת בטיחות ללא השתתפות עובדים

6.6.1.5 הנהלה בכירה

6.6.1.6 מנהלי יחידות

6.6.1.7 וועדת בטיחות בהשתתפות עובדי החברה

6.6.1.8 חברות אחרות מהענף ובכלל, בביצוע ו/או שיתוף במסקנות ולקחים

העולים מהתחקיר

6.6.2 יש לתעד את מספר אירועי "כמעט ונפגע" לאורך השנים האחרונות.

6.6.2.1 מצ"ב טבלה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019

6.7 יש לתעד מספר המקרים של "מחלות מקצוע" שדווחו/אירעו לאורך השנים.

6.7.1 מצ"ב טבלה לדוגמה:

2022	2021	2020	2019